

מקור המאמר בזהר פרשת מקץ דף קצט ע"א-ב
אסור להתחכם ולעבור אף על דבר אחד מהתורה

וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וְגו'.
רַבִּי חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר, (משלי כד) בְּנִפּוֹל אוֹיְבֶךָ
אַל תִּשְׂמַח וּבִכְשָׁלוֹ אַל יִגַּל לִבֶּךָ. תָּא חַזִּי, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עֵבֶד לִיה לְבַר נָשׁ, דִּיזְכִּי לִיקְרָא דִּילִיה,
וְלִשְׁמָשָׁא קַמִּיה תְּדִירָא, וְלֵאשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרִיתָא
יִמְמָא וְלִילִי. בְּגִין דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעִי בָּה
בְּאוּרִיתָא תְּדִיר.

וְכִיּוֹן דְּבִרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, יְהִיב קַמִּיה
אוּרִיתָא, וְאוּלִיף לִיה בָּה לְמַנְדַּע אֲרַחָהָא.
מְנַלְן, דְּכַתִּיב, (איוב כח) אִזּוּ רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם
חִקְרָה. וְלִבְתָּר, וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יֵרָאֵת יי הִיא חֲכָמָה
וְסוּר מֵרַע בִּינָה. כִּיּוֹן דְּאִסְתַּכַּל בָּה וְלֹא נָטִיר לָהּ,
עֵבֶר עַל פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה וְאֲתַפֵּס בְּחוּבִיהָ.

וְכָל אֵינּוֹן דְּעֵבְרוּ עַל מַלְאָה חֲדָא דְּאוּרִיתָא, אֲתַפְּסוּ
בָּהּ. שְׁלֵמָה מְלָפָא דְּאֲתַחֲבַם עַל כָּל פְּנֵי עֲלָמָא,
עֵבֶר עַל מַלְאָה חֲדָא דְּאוּרִיתָא, וְגָרִים לִיה לְאֲתַעֲבְרָא
מְלָכוּתִיהָ מִינָהּ, וְלֵאשְׁתַּפְּלֵגָא מְלָכוּתָא מִן בְּנוֹי. מֵאֵן
דְּאֲעֵבֶר עַל אוּרִיתָא עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ שֶׁהִתְחַכַּם עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, עֵבֶר עַל דְּבַר אֶחָד שֶׁל הַתּוֹרָה, וְגָרַם לוֹ לְהָעֵבֶר
מִמֶּנּוּ אֶת מְלָכוּתוֹ וּלְפַלֵּג אֶת הַמְּלָכוּת מִבְּנוֹ. מִי שֶׁעוֹבֵר עַל הַתּוֹרָה עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת
אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וְגו'. רַבִּי
חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר, (שם כד) בְּנִפּוֹל
אוֹיְבֶךָ אַל תִּשְׂמַח וּבִכְשָׁלוֹ
אַל יִגַּל לִבֶּךָ. בֵּא רְאֵה,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה אֶת
הָאָדָם שְׂיִזְכָּה לְכַבוֹדוֹ
וְלִשְׁמֵשׁ לְפָנָיו תָּמִיד
וְלִהְיוֹת בְּתוֹרָה יָמִים
וְלִילוּת, מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצֶּה בָּה
בְּתוֹרָה תָּמִיד.

וְכִיּוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרָא אֶת הָאָדָם, נָתַן לְפָנָיו
תּוֹרָה, וְלִמַּד אוֹתוֹ בָּה לְדַעַת
אֶת דַּרְכֵיהָ. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׂפָתוֹב
(איוב כח) אִזּוּ רָאָה וַיִּסְפְּרָה
הַכִּינָה וְגַם חִקְרָה. וְאַחַר כֵּן,
וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יֵרָאֵת ה'
הִיא חֲכָמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָה.
כִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּכַּל בָּה וְלֹא שָׁמַר
אוֹתָהּ, עֵבֶר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ
וְנִתְפָּס בְּחַטָּאוֹ.

וְכָל אוֹתָם שֶׁעֵבְרוּ עַל דְּבַר
אֶחָד שֶׁל הַתּוֹרָה נִתְפָּסוּ בָּהּ.

תפלה על הפרנסה לפני האכילה

וַיֹּסֶף דְּהוּה יַדַּע אֲוִרֵיתָא, וְאַחֵוּ נִפְלוּ בִידֵיהּ,
 אַמַּאי גִלְגַּל עַל־יְהוּ כָּל גִּלְגוּלָא דָּא. וְהָא
 אִיהוּ יַדַּע אֲוִרֵיתָא דְאוּלִיף לִיה אָבוּי. אֶלָּא, חַס
 וְשָׁלוֹם דִּי־וֹסֶף גִּלְגַּל עַל־יְהוּ גִלְגוּלִין לְנִקְמָא מִנֵּיהּ.
 אֶלָּא כָּל דָּא לָא עֵבֵד, אֶלָּא לְאַיִתָּאָה לְאַחוּהָ בְּנִימִין
 לְגַבִּיהּ, דְּתַאוּבְתִּיהּ הָוּה לְגַבִּיהּ. וְאִיהוּ לָא שָׁבַק
 לְאַחֵוּ לְמַנְפַּל, דְּהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵו יוֹסֵף וַיִּמְלְאוּ אֶת
 כְּלֵיהֶם בָּר וְגו', וְכָל דָּא בְּגִין דְּלֹא יִנְפְּלוּן.

תו פתח ואמר קרא אבתריה, (משלי כח) איש אמונות
 רב ברכות, דא הוא בר נש דמהימנותא
 דקודשא בריך הוא ביה, כגון רבי ייסא סבא. דאף
 על גב דהוה ליה מיכלא דההוא יומא למיכל, לא
 הוה מתקין ליה עד דשאיל מזוניה קמי מלכא
 קדישא. לבתר דצלי צלותיה ושאיל מזוניה קמי
 מלכא, בדין הוה מתקין. והוה אמר תדיר, לא נתקין,
 עד דינתנון מבי מלכא.

וַיֹּסֶף שְׁהִיה יוֹדַע תּוֹרָה,
 וְאַחֵוּ נִפְלוּ בִידּוֹ, לָמָּה גִלְגַּל
 עַל־יְהִם כָּל הַגִּלְגוּל הַזֶּה,
 וְהָרִי הוּא יַדַּע אֶת הַתּוֹרָה
 שְׁלֵמַד אוֹתוֹ אָבוּי? אֶלָּא חַס
 וְשָׁלוֹם שְׁיֹסֶף גִּלְגַּל עַל־יְהִם
 גִּלְגוּלִים לְנִקְמָם מֵהֶם, אֶלָּא כָּל
 זֶה לָא עָשָׂה אֶלָּא לְהַבִּיא אֶת
 אָחִיו בְּנִימִין אֶצְלוֹ,
 שְׁתְּשׁוּקְתוֹ הֵיטָה אֵלָיו, וְהוּא
 לָא הִשְׁאִיר אֶת אָחִיו לְפַל,
 שְׁהָרִי כְּתוּב וַיֵּצֵו יוֹסֵף
 וַיִּמְלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וְגו',
 וְכָל זֶה כְּדִי שְׁלֹא יִפְּלוּ.

עוד פתח ואמר פסוק אחריו,
 (משלי כח) איש אמונות רב
 ברכות. זהו אדם שבו אמונת
 הקדוש ברוך הוא, כמו רבי
 ייסא הזקן, שאף על גב
 שהיה לו מאכל של אותו
 היום לא אכל, לא היה מתקין
 אותו עד שהיה מבקש מזונו
 לפני המלך הקדוש. אחר שהתפלל תפלתו ובקש מזונו מלפני המלך, אז היה מתקין, והיה
 תמיד אומר: לא נתקין עד שינתנו מביית המלך.

ספר אור הזהר (עמוד 115)

- פֶּרֶק אַ עֲנַף ב' -

ח) העוסק בחכמת הקבלה לדעת רזי התורה וטעמי המצוות על פי סוד, נקרא בן להקדוש
 ברוך הוא, וקודשא בריך הוא מתפאר בו ברקיע

והעוסק בחכמת הקבלה לדעת רזי התורה וטעמי המצוות על פי סוד, נקרא בן להקדוש ברוך הוא,
 וקודשא בריך הוא מתפאר בו ברקיע, כמו שאמרו (בתקוני זהר וברעיא מהימנא): אם כבנים אם
 בעבדים, מאן דאולף רזין דאורייתא, איקרי בן למלכא ולמטרונותא, ועייל בלא בר, ואית ליה רשות
 והורמנא לחפש בגני דמלכא לאשתעשעא ולקשט, וקודשא בריך הוא אשתבח ליה בפמליא דיליה,
 עד כאן לשונו.

(ספר הברית חלק ב' מאמר יב פרק ה')